

Etablering av vindkraftsparker på Solleröskogen

Inledning

De första vindkraftverken i Sverige har varit i drift sedan början av 1980-talet då flera större försöksanläggningar uppfördes i Skåne och Gotland.

I början av 1990 tog utvecklingen fart och den svenska vindkraftskapaciteten var då nästan lika omfattande i absoluta termer som den i Tyskland och Spanien. Men därefter har Sverige halkat efter och inte följt med i den utveckling som skett i många länder. Anledningen till detta har varit att Sveriges tillgångar till andra energiformer som vattenkraft och kärnkraft har bidragit till att elpriset i Sverige har legat på en förhållandevis låg prisnivå vilket inte har varit gynnsamt för att bygga ut förnybara energikällor såsom vindkraft.

Vinden som energikälla är inget nytt. Redan omkring 2000 år före vår tidsräkning togs de första kända väderkvarnarna i bruk i Kina och Japan. Till Europa kom de först på 1200-talet, och till Sverige på 1300-talet. I USA introducerades på 1800-talet vindhjulet eller vindrosen – bekant från otaliga västernfilmer – som användes för att driva vattenpumpar. Utvecklingen av vindkraftverk för produktion av elektricitet inleddes på 1890-talet. Föregångaren var den danske fysikern Poul la Cour, och på 1910-talet var flera hundra vindkraftverk i drift i Danmark.

Efter oljekrisen 1973 återupptogs forskningen, och efterhand började allt större vindkraftverk produceras för kommersiellt bruk. Vindkraften står inför sitt stora genombrott och är den energikälla som växer snabbast just nu. Den är på väg att ta steget från att vara en energikälla i marginalen till att bli en energikälla att räkna med. De senaste fem åren har vindkraften i världen ökat med 40 procent per år och under de kommande åren beräknas investeringarna uppgå till ca 50 miljarder kronor. De senaste åren har antalet nya installerade vindkraftverk överträffat antalet nya kärnkraftverk. Till de främsta drivkrafterna bakom utbyggnaden hör kraftigt stigande energi- och elpriser samt en utbredd önskan om att minska beroendet av fossila bränslen.

Klimatförändringar och energiomställning

Klimatförändringen är ett av de största problemen som mänskligheten står inför de kommande åren. Förbränningen av fossila bränslen med växthusgaser som följd är den största bidragande orsaken till den pågående klimatförändringen. För att vi ska ha en chans att undvika riktigt dramatiska konsekvenser, behöver vi snabbt och i hög grad minska utsläppen av växthusgaser. Det som krävs är minskning i industrialiserade delen av världen i storleksordningen 80 procent till år 2050, vilket bland andra EU:s miljöministrar ställt sig bakom. Användningen av förnyelsebara energikällor och energibesparing hör till de viktigaste medlen för att uppnå klimatmålen.

Vinden är en ren energi

Vindkraft är en ren energi. Vindkraftverken behöver inget bränsle, lämnar inga föroreningar eller farligt avfall efter sig och kräver inga transporter.

Den energimängd som går åt vid tillverkningen av ett vindkraftverk och frakten till byggplatsen, utvinnet ett vindkraftverk på 3 till 6 månader. När ett vindkraftverk har tjänat ut, kan det monteras ned och återvinnas. Vindkraft är ur miljösynpunkt ett av de bästa alternativen för att utvinna energi. Miljöbelastningen minskar lokalt, regionalt och globalt, och efter driften kan platsen återställas i sitt ursprungliga skick.

Än så länge svarar vindkraften för en mycket liten del av världens elproduktion, men det är den energiform som växer snabbast i världen och har kommersiell potential. Även i Sverige har intresset för vindkraftproduktion ökat kraftigt. Vindkraften kan betyda mycket för energiproduktionen – här finns bra förutsättningar för en storskalig utbyggnad både till havs men också mer och mer i inlandet.

Även om fördelarna är många har dock vindkraften också nackdelar. Den kan inte lagras, vilket medför att den behöver samverka med andra energikällor som både kan lagras och regleras. Vindkraft och vattenkraft är t.ex. en utmärkt kombination.

Politiska mål och beslut om vindkraft

Sverige har en uttalad målsättning att bygga ut vindkraften för att uppfylla internationella klimatmål. Regeringen föreslog att el från förnybara energikällor ska öka med 10 Twh till år 2010 (med år 2002 som basår). Regeringens nya mål för att genomdriva miljövänlig el med vindkraft är att nå 17 Twh till år 2016.

Vindkompaniets intresse att uppföra vindkraftpark på Solleröskogen

Vindkompaniet AB är en av de första etablerade vindkraftsprojektörerna i Sverige

och har uppfört ett av de första vindkraftverken i Dalarna. Vindkraftverken i Äppelbo, som uppfördes i samarbete mellan Dala Kraft AB, Malungs Elverk AB och Vindkompaniet, var i sitt slag ett nytt koncept eftersom man tidigare inte ansåg att placering av vindkraft inne i landet skulle vara en ekonomiskt bra affär. Sedan driftövertagandet av det första vindkraftverket i Äppelbo har den årliga elproduktionen givit betydligt bättre utfall än vad som beräknades under projekteringen. Vindkraftverken i Äppelbo ägs av två ekonomiska föreningar för att erbjuda medlemmarna att kunna köpa insatser/andelar.

Två master på Fjällberget.

I början av 2004 kontaktade Jan Olof Dahlin, som är projektledare för Vindkompaniet, Börje Svensson i sin roll som Styrelseordförande för Sollerö Gemensamhetsskog Samfällighetsförening angående möjligheterna att etablera en vindkraftpark på Rossberget, som genom beräkningar visat sig ha ett gynnsamt läge ur vindsynpunkt. Börje meddelade att stora delar av Rossbergets högplatå ingick i ett område där ett naturvårdsavtal tecknats med Staten, och det var Skogsstyrelsen som numera avgjorde vad som fick göras inom detta område.

Jan Olof Dahlin tackade för denna upplysning. Cirka ett år senare återkom Jan Olof och nu gällde förfrågan Säliträdberget där Gemensamhetsskogens västra gräns

finns. Den 28 juni 2005 besökte Jan Olof tillsammans med Börje och Mats Wik Säliträdberget. Från brandtornet kunde man se vindkraftverken på Hunflen i Äppelbo. Området blev inte mindre intressant efter denna rekognoscering, och på Sollerö Gemensamhetsskogs årsmöte informerades om planerna där föreningen kunde räkna med att två vindkraftverk skulle placeras inom detta markområde. Årsmötet uttalade sig positivt till vindkraftetablering.

Vindkompaniet ansåg efter sina förstudier att Säliträdberget och Skurubergat var båda lämpliga markområden att uppföra upp till åtta vindkraftverk på. Vindkompaniet och Sollerö Gemensamhetsskogs styrelse samt andra berörda markägare i det aktuella området undertecknade i november 2005 separata arrendeavtal som kommer att ge finansiella ersättningar till markägarna under de kommande 20 till 25 åren - en vanlig livslängd för ett vindkraftverk. Dessa intäkter för gemensamhetsskogen kommer att bidra mera än vad man kan få in genom en effektiv skogsnäring.

Bygdepeng en del av avtalet på Säliträdberget

I denna uppgörelse kommer också en så kallad bygdepeng, som kommer att bli 0.5% av den totala bruttovindelproduktionen från samtliga åtta vindkraftverk, att tillfalla bygden. Ett avtal har skrivits mellan Vindkompaniet och Sollerö Sockenförening samt Sollerö Hembygdsförening och beskriver hur denna bygdepeng skall fördelas till förmån för bygden. Sollerö Sockenförening kommer att tillsammans med Sollerö Hembygdsförening utse en kommitté på fyra personer (två från vardera föreningen) som har att fatta beslut om användandet av denna bygdepeng. Bygdepengen skall användas till främjande av projekt eller gemensamhetsanläggningar som är positiva för utvecklingen inom Sollerön. Det bör tilläggas att till detta räknas inte vad som normalt ingår i kommunala åtaganden.

Vindkraftparken på Säliträdberget och Skurubergat

Vindkompaniet erhöll samtliga tillstånd för att uppföra upp till åtta stycken vindkraftverk med en maximal kapacitet av 2 MW per verk inom detta område. En mätmast med en höjd av 60 meter monterades upp på Skurubergat i slutet av juni 2006. Leverantören av vindkraftverken (Vestas) kräver att mätningarna görs under minst 12 månader. Detta för att kunna erbjuda den bästa tekniska lösningen samt ge garantier på de levererade vindkraftverken.

Informationsmöte till ortsbefolkningen

Jan Olof Dahlin från Vindkompaniet bjöd in ortsbefolkningen till ett informationsmöte på Soldi Café den 14 mars 2007. Under detta möte gavs en utförlig beskriv-

ning av den planerade vindkraftparken på Säliträdberget och Skuruberget . Enligt den första tidsplaneringen skulle vindkraftverken sättas i drift under september 2008 och ett övertagande av verken ske under november 2008.

Jan Olof presenterade också Vindkompaniets erbjudande att låta Ortsbefolkningen köpa ett av de två planerade vindkraftverk som skall uppföras på Sollerö Gemensamhetsskogs markområde på Säliträdberget.

Under detta möte utsåg Börje Svensson fyra deltagare att bilda en interimstyrelse för att undersöka möjligheten att bilda en ekonomisk förening för att kunna köpa ett av dessa vindkraftverk.

Interimstyrelsen för bildande av Sollerö Vind Ekonomisk Förening

De fyra utvalda var Therese Hamberg, Sollerön och Göran Erlandsson, Gesunda, Roland Korsén, Siljansnäs och Jack Gottling, Ryssa. Under kommande två månader april och maj 2007 hölls i snitt ett möte per vecka för att lära sig så mycket som möjligt om vindkraft och tekniska sakfrågor inom detta område. Ett flertal möten med representanter från bland annat Fortum AB och Dalakraft AB samt med Skatteverket i Mora gav gruppen värdefull information för att kunna gå vidare i denna process.

Den 15 maj träffade också gruppen Jan Olof Dahlin, projektledare och Johan Höök, projekttekniker från Vindkompaniet, för att diskutera kommande försäljningserbjudande av ett vindkraftverk på Säliträdberget. Under detta möte framkom vilka villkor som Vindkompaniet har i samband med ett köpeavtal av ett vindkraftverk. Gruppen upplevde att Vindkompaniet gav mycket lite tid åt en kommande ekonomisk förening att kunna genomdriva ett eventuellt köp av ett vindkraftverk. Gruppen begärde att få ta del av innehållet i ett kommande köpeavtal men tyvärr fick gruppen till svar, att ett kommande köp måste vara baserat på föreningens förtroende för Vindkompaniet och deras sätt att bedriva affärer. Gruppen lämnade mötet med mycket tvivelaktigt intryck av en kommande partner i ett köpeavtal av ett vindkraftverk som beräknades kosta omkring 30 miljoner kronor.

Informationsmöten beträffande bildande av en ekonomisk vindkraftförening

Gruppen kallade Ortsbefolkningen till två informationsmöten på Soldi Café. Det första mötet hölls den 17 april och det andra mötet den 8 maj. Avsikten med dessa två informationsmöten var att ge en allmän information om hur gruppen såg möjligheterna att bilda en ekonomisk vindkraftförening och att få en överblick av hur många var intresserade av att bli medlem i en sådan förening. Gruppen fick ett positivt intryck från deltagarna i dessa möten att det fanns ett intresse att gå vidare med att bilda en ekonomisk vindkraftförening. I detta läge hade gruppen inte fått några detaljerade uppgifter om vad kostnaderna skulle bli från Vindkompaniet utan

med hjälp av vissa överslagsberäkningar så angavs vid dessa möten att en insats eller andel skulle ligga omkring 7000 vilket senare visade sig vara något lägre efter det att ett erbjudande erhållits från Vindkompaniet. Gruppen fick också ett påpekande från Vindkompaniet att ett pris skulle enligt deras tidigare projekt ligga mellan 5000 till 5500 kronor per insats eller andel. Varje insats eller andel representerade en förbrukning av 1000 kWh.

Bildande av Sollerö Vind Ekonomisk Förening

Ortsbefolkningen kallades genom annonsering i Solleröbladet till en konstituerande stämma den 31 maj 2007 i Sollerö Kommunalhus.

Före detta möte hade en valberedning bestående av Kisti Mats, Per Land och Mats Wik, där Mats var den sammankallande, arbetat med att få fram lämpliga kandidater för att bilda en aktiv styrelse med en bred relevant kompetens.

Stämman utsåg följande personer till att bilda styrelse inom denna nya Förening: Jack Gottling, Ryssa, som styrelsen ordförande samt som ordinarie styrelsemedlemmar Roland Korsén, Siljansnäs, Therese Hamberg, Sollerön, Göran Erlandsson, Gesunda, Bengt Sellner, Leksand, Gunnar Jönsson, Sollerön och som suppleanter Dag Bråmer, Gesunda och Anders Berg, Sollerön.

Föreningens stadgar fastlogs vid denna stämma. Som revisorer valdes Kjell Boggy, LR Revision Mora och Ingrid Svensson, Sollerön. Till revisorsuppleanter valdes Lisa Borgert, LRF Revision Falun samt Gertrud Olsson, Sollerön.

Enligt styrelsens beslut så bestämdes medlemsavgiften till 200 kronor per år för att få rösträtt under förutsättning att medlemmen skulle teckna sig för minst en insats eller andel som representerar 1000 kWh per år i elförbrukningen. Inför den konstituerande stämman hade 87 medlemmar lämnat intresseanmälan att köpa insatser eller andelar.

Styrelsens första arbetsuppgifter

Ansökan till Bolagsverket var nödvändig för att erhålla ett organisationsnummer och att få möjlighet att få F-skattsedel för att kunna få bli momsregistrerad och få månadsutbetalningar av erlagd moms. Föreningen fick svar från Skatteverket den 9 augusti 2007 vilket gav oss möjlighet att momsdeklarera.

En annan viktig aktivitet var att rekrytera medlemmar till föreningen. Styrelsen ansåg det också viktigt att få en bra bankförbindelse redan på ett tidigt stadium. En förfrågan gick ut till bankerna i närområdet för att få ett bra erbjudande. Styrelsen utvärderade ett flertal förslag. Utan tvekan var förslaget från Leksands Sparbank det mest förmånliga för föreningen och de erbjöd medlemmarna förmånliga lån för att kunna finansiera kommande köp av insatser/andelar i ett Vindkraftverk.

Genom inbetalda medlemsavgifter och ett bidrag av 15000 kronor från Lek-

sands Sparbank beslutade styrelsen att göra en annonskampanj i Dalarnas Tidningar under juli månad.

Föreningen hemsida

Styrelsen arbetade fram en hemsida för föreningen som lanserades i juli månad under www.sollerovind.se. Som en del av denna hemsida tog vi fram en elektronisk anmälningsblankett.

Samtidigt med vår annonskampanj i tidningarna tryckte vi upp affischer och satte upp dessa på ortens anslagstavlor. Ett flertal artiklar skrevs om vår förening i de lokala tidningarna och det hjälpte oss att öka antalet medlemmar.

Alternativa förslag till att administrera producerad vindel

Vid en extra stämma den 4 oktober 2007 beslutade en enhällig stämma att följa styrelsens förslag att samarbeta med Dala Kraft AB för att ge medlemmarna möjlighet att få föreningens förbestämda vindelpris fakturerat direkt på fakturan, och balansräkningen baserad på varje medlemms elavtal med Dala Kraft AB. Denna lösning förutsätter att varje medlem har Dala Kraft AB som elleverantör. Enligt de intresseanmälningar som föreningen har erhållit har mer än 80 % av alla medlemmar redan Dala Kraft som elleverantör .

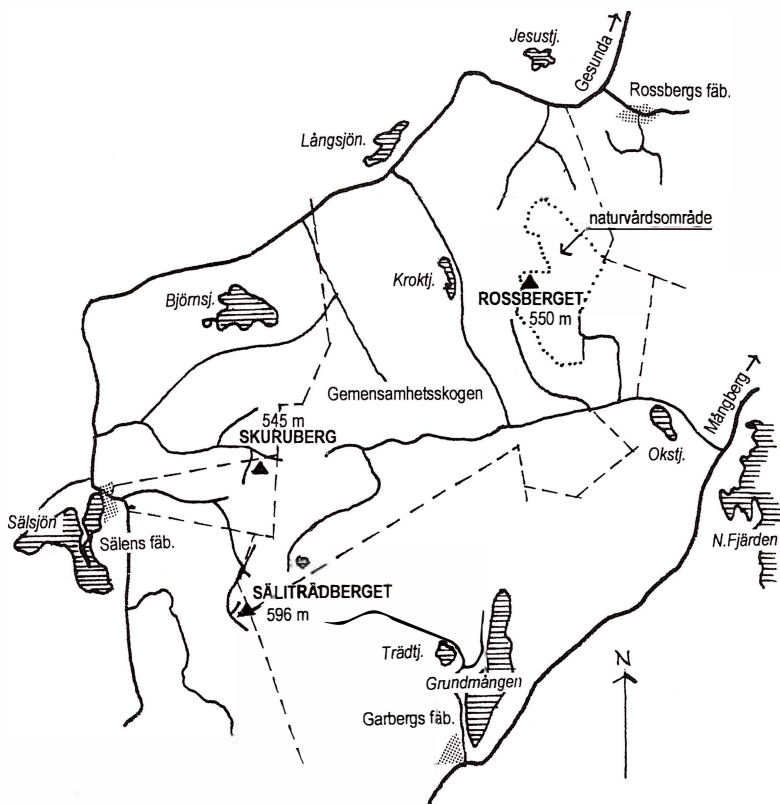
Intresseanmälningarna borde vara många fler från ortsbefolkningen

Styrelsen är besviken för att inte flera av ortsbefolkningen har visat sitt intresse att gå med på att köpa insatser/andelar i ett vindkraftverk på Solleröskogen. I slutet av november 2007 var antalet betalande medlemmar bara 207 och det totala antalet insatser/andelar var cirka 1800 vilket motsvarar en produktion av 1,8 MWh per år. Med ett sådant begränsat antal medlemmar har inte föreningen möjlighet att köpa ett eget verk som producerar omkring 5400 till 6000 MWh per år.

Samarbetspartner enda möjligheten för föreningen att gå vidare

Redan under extra stämman den 4 oktober 2007 framlades också av styrelsen ett förslag att söka efter lämpliga samarbetspartners för att genom ett konsortium kunna köpa ett vindkraftverk. Då kan föreningen gå in och köpa den vindel som behövs. Styrelsen ansåg att intresset från ortsbefolkningen inte var så stort som man kunde ha räknat med när föreningen startades i början av juni 2007.

Två samarbetspartners, Dala Vind AB som ingår i Dala Kraft AB och Västerås Stift har båda visat intresse att undersöka möjligheterna att gå ihop med föreningen för att köpa ett vindkraftverk på Säliträdberget om de ekonomiska förutsättningarna var gynnsamma.

Vindkompaniets erbjudande till köp av ett vindkraftverk

Redan under det första mötet med Vindkompaniet kom det fram att föreningen skall erbjudas ett förköpsavtal. Det blev undertecknad den 27 september 2007.

I den tidsplan som presenterades av Vindkompaniet skulle ett försäljningsunderlag överlämnas till föreningen i slutet av september 2007. Detta var inte fallet, och efter flera förseningar fick till slut föreningen ett besked att ett erbjudande skulle lämnas torsdagen den 29 november 2007. Det bör nämnas att styrelsens möte började kl 18.30 den 29 november 2007 och inget erbjudande hade skickats via e-mail innan mötet startades.

Styrelsen skickade redan den 5 december 2007 ett mail till Vindkompaniet för att få kompletterande upplysningar angående vinddata och ägarstrukturen av de driftbolag som skulle upprättas för vindparken inom Säliträdberget. Efter ett styrelsemöte den 11 december 2007 formulerades ett brev till Vindkompaniet. I detta brev framlades att baserat på prisnivån på det nyckelfärdiga verket och med den

beräknande vindel-produktion för verk 3, beläget på Skuruberget och på Sollerö Gemensamhetsskogs markområde, skulle insatsen/andelspriset bli över 6000. Denna prisnivå överskrider den tidigare prisindikation som angivits av Vindkompaniet till att vara mellan 5000 till 5500 per insats/andel. Våra samarbetspartner informerade styrelsen att de inte ansåg att de var en bra investering och var inte intresserad av att gå in i ett köp med föreningen. Det kan tilläggas att vi räknade med att bli erbjudna ett verk beläget på Sälitädberget vilket är högre upp än Skuruberget och har bättre vindförhållanden.

Ny handlingsplan fastlades under en extra stämma den 27 december 2007

Styrelsen inom Sollerö Vind Ekonomisk Förening presenterade inför en extra stämma den 27 december 2007 en ny handlingsplan till medlemmarna eftersom föreningen fick lov att tacka nej till det erbjudande som Vindkompaniet gav för ett verk planerat att uppföras på Skuruberget. Detta på grund av utfallet av kalkyler och prisbilden samt att samarbetspartnerna inte var intresserade att ingå i ett köp av ett verk tillsammans med föreningen.

Den nya handlingsplanen består av att gå vidare med att ge medlemmarna möjlighet att köpa insatser/andelar inom planerade vindkraftparken på Rossberget. Inom ramen för denna handlingsplan kommer det också att ges tillfälle för lokalbefolkningen, jord-och skogsägare samt lokala företagare att investera i Vindkraft på Rossberget.

Andra omgången för en Vindkraftpark på Rossberget

Ett antal markägare, bl.a. Bengt Göran Larsson, kontaktade redan i början av 2007 Dala Kraft AB för att diskutera möjligheterna att uppföra en vindkraftpark på Rossberget. Till Sollerö Gemensamhetsskogs årsmöte 2007 lämnades en motion undertecknad av ca 25 delägare att säga upp naturvårdsavtalet och etablera vindkraftverk på Rossberget istället. Mötet gav gruppen fullmakt att kontakta Skogsstyrelsen och delge dem dessa ändrade planer.

Börje Svensson och Jack Gottling tillsammans med Niklas Lundaahl och Jan Högberg från Dala Kraft AB tillbringade en hel dag (5 juni 2007) på Rossberget för att på plats bilda sig en uppfattning om möjligheterna att etablera vindkraftverk utan alltför stor åverkan på naturvärdena.

Med Lars Ambrosiusson (Ampe) på Skogsstyrelsen förekom långa och många diskussioner vilket resulterade i ett beslut som både Dala Vind AB och Sollerö Gemensamhetsskogs styrelse fann tilltalande.

Före midsommar juni 2007 gav Skogsstyrelsen sitt positiva utlåtande att en planerad vindkraftspark på Rossberget, där endast två av tio vindkraftverk skulle placeras inom det område som berördes av Naturvårdsavtalet, inte skulle skada den

biologiska mångfalden i detta område. Naturvårdsavtalet behövde inte revideras utan det kunde fortsätta att gälla enligt ursprungsavtalet .

Detta gav nu möjligheter att ta in anbud från olika aktörer på marknaden som givetvis hade växt sedan den första kontakten upprättades med Vindkompaniet som då var mer eller mindre ensamma om att projektera vindkraftparker i Dalarna eller på markområden inte belägna utefter Sveriges kustband eller på slättlandet.

Nyttjandeavtal med Dala Vind AB

Styrelsen inom Sollerö Gemensamhetsskog Samfällighets-förening utvärderade inkomna förslag från olika aktörer på marknaden. Den bästa lösningen gavs av Dala Vind AB. Efter en extra stämma inom föreningen beslöt stämman enhälligt att följa styrelsen förslag att acceptera förslaget från Dala Vind AB.

Nästa steg i denna process var att skriva ett nyttjandeavtal mellan Sollerö Gemensamhetsskog Samfällighets-förening och Dala Vind AB. Detta avtal skrevs under av Börje Svensson i sin roll som styrelseordförande och Mats Wik som tillsammans tecknar föreningen .

Bygglov beviljat för en vindmätningmast på Rossberget

Dala Vind AB fick ett bygglov beviljat under slutet av november 2007 för att montera upp en 60 meters vindmätmast på Rossberget som skall mäta vindförhållandena under 12 månader för att ge grund till en kommande upphandling av upp till tio vindkraftverk med en minsta kapacitet av 2 MW per verk.

Under 2009 kommer de första vindkraftverken att snurra på Solleröskogen

Vi kommer att kunna se de första vindkraftverken snurra på Säliträdberget och Skuruberget under 2009 och leverera vindel ut på elnätet. Senare under 2009 planeras också att de första vindkraftverken på Rossberget kommer att snurra om tidsplanen kan hållas med tanke på den relativt långa leveranstiden av nya vindkraftverk på grund av stor efterfrågan på marknaden.

Vi kommer säkert att se ytterligare vindkraftverk på Solleröskogen i framtiden, och de kommer nog att bli ett nytt utflyktsmål för många under flera år.

Intäkter från vindkraftverk på Solleröskogen

Med ersättning från dessa vindkraftverk får Sollerö Gemensamhetsskog ekonomiska möjligheter att genomföra det som var meningen när Gemensamhetsskogen bildades vid laga skiftet, nämligen betjäna delägarnas fastigheter med vägunderhåll och andra gemensamma angelägenheter. Något som hela bygden har nytta av! Värt att tänka på om man ”störs” av dessa vindkraftverk som faktiskt räcker till hela Sollerö sockens elförbrukning och mer därtill.

Jack Gottling, Ryssa

Källa: Vindkraft –Boverket.